

1993. évi LXXVII. törvény

a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól

Az Országgyűlés

- követve a magyar történelem legnemesebb hagyományait és értékeit,
- a demokrácia és a humanizmus eszméi iránti elkötelezettség jegyében,
- a népek és nemzetek közötti megértés és baráti együttműködés elősegítésének szándékával,
- továbbá annak tudatában, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek harmonikus együttélése a többségi nemzettel a nemzetközi biztonság alkotó eleme,

kinyilvánítja, hogy a nemzeti és etnikai önazonossághoz való jogot az egyetemes emberi jogok részének tekinti, a nemzeti és etnikai kisebbségek sajátos egyéni és közösségi jogai alapvető szabadságjogok, amelyeket tiszteletben tart, és mindezeknek a Magyar Köztársaságban érvényt szerez.

Ezen jogok összessége nem a többség adománya és nem a kisebbség kiváltsága, forrásuk pedig nem a nemzeti és etnikai kisebbségek számaránya, hanem az egyén szabadságának és a társadalmi békének tisztelete alapján a másság joga.

Az egyenlőség és a szolidaritás eszméinek, az aktív kisebbségvédelem elveinek kinyilvánításakor az Országgyűlést az elfogadott egyetemes erkölcsi és jogi normák figyelembevételével a kisebbségek iránti megbecsülés, az erkölcsi és a történelmi értékek tisztelete, a kisebbségek és a magyar nemzet közös létérdekeinek következetes képviselője vezérli.

A Magyar Köztársaság területén élő, magyar állampolgárságú nemzeti és etnikai kisebbségek nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája, történelmi hagyományai, valamint a kisebbségi létükkel összefüggő más sajátosságaik egyéni és közösségi önazonosságuk része.

Mindezek különleges értékek, megőrzésük, ápolásuk és gyarapításuk nemcsak a nemzeti és etnikai kisebbségek alapvető joga, de a magyar nemzet, végső soron pedig az államok és nemzetek közösségének érdeke is.

Figyelembe véve, hogy az önkormányzatok a demokratikus rendszer alapját képezik, a kisebbségi önkormányzatok létrehozását, tevékenységét és az ezáltal megvalósuló kulturális autonómiát az Országgyűlés a kisebbségek sajátos jog érvényesítése egyik legfontosabb alapfeltételének tekinti.

Az Országgyűlés a történelmi együttélés tényéből kiindulva ezen törvényben is biztosítja mindazon jogokat, amelyek a kisebbségekhez tartozó személyeknek, mint magyar állampolgároknak és ezek közösségeinek nemcsak emberi jogai, hanem olyan politikai jogok, amelyek segítségével nemzeti vagy etnikai önazonosságuk megőrzése elősegíthető. E törvény célja, hogy a Helsinki Záródokumentum elvei alapján megteremtse a kisebbségi lét megéléséhez szükséges intézményes alapokat, beleértve az anyaországokkal és nemzetekkel való szabad, élő kapcsolattartást is. A Magyar Köztársaság Országgyűlését e törvény megalkotásánál a határok nélküli Európa megteremtésének, a kisebbségi létből adódó hátrányok mérséklésének és felszámolásának, az ehhez szükséges demokratikus intézményrendszer továbbfejlesztésének szándéka vezérli.

Az Országgyűlés e célok megvalósítása érdekében a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyeket és közösségeiket megillető jogok összegzése végett, valamint e jogok érvényesülésének biztosítására és az érvényesítés módjának szabályozására - figyelembe véve a nemzetközi jog rendelkezéseit, az ENSZ Alapokmányát, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát, a Párizsi Chartát, az Európai Emberi Jogi Konvenciót és a Magyar Köztársaság Alkotmányában rögzített elveket - a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Alapvető rendelkezések

1. § (1) E törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén élő mindazon magyar állampolgárságú személyekre, akik magukat valamely nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozónak tekintik, valamint e személyek közösségeire.

(2) E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség (a továbbiakban: kisebbség) minden olyan, a Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

2. § E törvény hatálya nem terjed ki a menekültekre, a bevándorlókra, a letelepedett külföldi állampolgárokra és a hontalanokra.

3. § (1) A Magyar Köztársaságban élő kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők. [Alkotmány 68. § (1) bekezdés]. Kultúrájuk része a magyarországi kultúrának.

(2) A nemzeti vagy etnikai önazonossághoz való jog olyan alapvető emberi jog, amely egyéneket és közösségeket egyaránt megillet.

(3) Minden kisebbség jogosult arra, hogy nemzeti vagy etnikai közösségként létezzen és fennmaradjon.

(4) Minden kisebbségi közösségnek és kisebbséghez tartozó személynek joga van a szülőföldjén való élet, valamint a szülőfölddel való kapcsolattartás zavartalanságához. A szülőföldhöz való jog nemcsak a saját születési helyéhez, hanem a szülők, nevelők, ősök születési vagy lakhelyéhez, az óhazához és annak kultúrájához, hagyományaihoz való kötődés szabadságát és oltalmát is jelenti.

(5) A kisebbségek mindennemű hátrányos megkülönböztetése tilos.

4. § (1) A Magyar Köztársaság tilalmaz minden olyan politikát, amely:

- a kisebbségnek a többségi nemzetbe való beolvastását célozza vagy ezt eredményezi;
- a kisebbségek által lakott területek nemzeti vagy etnikai viszonyainak a kisebbség szempontjából hátrányos megváltoztatására irányul;
- a nemzeti vagy etnikai kisebbséget vagy kisebbséghez tartozó személyt hovatarozása miatt üldöz, életkörülményeit nehezíti, jogai gyakorlásában akadályozza;
- a nemzeti vagy etnikai kisebbség erőszakos ki- és áttelepítésére irányul.

(2) A Magyar Köztársaság nemzetközi kapcsolataiban fellép minden olyan politikai törekvés ellen, amely az (1) bekezdésben felsorolt következményekhez vezet. Az ilyen politika elleni védelem nyújtására a nemzetközi jog eszközeivel és nemzetközi szerződések révén is törekszik.

(3) A közigazgatási egységek és a választókerületek határainak megvonásánál, a település- és gazdaságfejlesztési, valamint környezetvédelmi tervek kidolgozása során a Magyar Köztársaság figyelembe veszi a nemzeti vagy etnikai kisebbségek települési viszonyait, kapcsolatait, gazdasági érdekeit és kialakult hagyományait.

5. § (1) A Magyar Köztársaságban a kisebbségek alkotmányos joga helyi és országos önkormányzatok létesítése.

(2) A kisebbségi önkormányzatok alapvető feladata a kisebbségek érdekeinek védelme és képviselése az ezen önkormányzatok részére e törvényben megállapított feladat- és hatáskörök gyakorlásával.

(3) E feladataik ellátása érdekében jelen törvény szabályozza az önkormányzatok létrehozásának módját, azok jogait, kötelezettségeit, működési feltételeiket, kapcsolataikat az állam szerveivel.

6. § A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti [Alkotmány 70/A. § (3) bekezdés].

II. Fejezet

Egyéni kisebbségi jogok

7. § (1) Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz, kisebbséghez (a továbbiakban: kisebbséghez) való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga. A kisebbségi csoporthoz való tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető.

(2) A nemzeti és etnikai önazonossághoz való jog és ilyen kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása nem zárja ki a kettős vagy többes kötődés elismerését.

8. § A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó állampolgár joga, hogy kisebbséghez tartozását az országos népszámlálás alkalmával titkosan és névtelenül megvallhassa.

9. § A kisebbséghez tartozó személynek joga van a politikai és kulturális esélyegyenlőségre, amelyet az állam hatékony intézkedésekkel elősegíteni köteles.

10. § A kisebbséghez tartozóknak a közéletben való részvétele nem korlátozható. Érdekeik kifejezésére, védelmére - az alkotmányos szabályozás szerint - egyesületeket, pártokat, más társadalmi szervezeteket hozhatnak létre.

11. § A kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van a családra vonatkozó kisebbségi hagyományok tiszteletben tartására, családi kapcsolataik ápolására, családi ünnepeiknek anyanyelven történő megtartására és az ezekhez kapcsolódó egyházi szertartások anyanyelven való lebonyolításának igénylésére.

12. § (1) A kisebbséghez tartozó személynek joga van saját és gyermeke utónevének szabad megválasztásához, családi és utónevének anyanyelve szabályai szerinti anyakönyvvezetéséhez és annak - jogszabályban meghatározott keretek között - hivatalos okmányokban való feltüntetéséhez. A nem latin írásmóddal történő bejegyzés esetén kötelező a fonetikus, latin betűs írásmód egyidejű alkalmazása is.

(2) Kérésre az anyakönyvvezetés és az egyéb személyi okmányok kiállítása - az (1) bekezdésben meghatározottak szerint - kétnyelvű is lehet.

13. § A kisebbséghez tartozó személynek joga van:

a) anyanyelvének, történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismeréséhez, ápolásához, gyarapításához, továbbadásához;

b) részt venni az anyanyelvű oktatásban és művelődésben;

c) kisebbségi voltával kapcsolatos személyi adatok védelméhez külön törvényben meghatározottak szerint.

14. § A kisebbséghez tartozó személynek joga van mind az anyaországok és nyelvnemzetek állami és közösségi intézményeivel, mind a más országokban élő kisebbségekkel való kapcsolattartásra.

III. Fejezet

A kisebbségek közösségi jogai

15. § A kisebbségi önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése és átörökítése a kisebbségek elidegeníthetetlen közösségi joga.

16. § A kisebbségek joga történelmi hagyományai, nyelvük ápolása és fejlesztése, tárgyi és szellemi kultúrájuk megőrzése és gyarapítása.

17. § A kisebbségek társadalmi szervezeteket, helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

18. § (1) A közszolgálati rádió és televízió - külön törvény rendelkezései szerint - biztosítja a nemzeti vagy etnikai kisebbségi műsorok rendszeres készítését és sugárzását.

(2) A kisebbségek által lakott területeken az állam - nemzetközi szerződések útján is - előmozdítja az anyaországból származó rádió- és televízióadások vételét.

(3) A kisebbségi közösségeknek joguk van:

a) anyanyelvű, vagy anyanyelvi (anyanyelven és magyar nyelven történő) óvodai nevelés, alsó-, közép- és felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtését kezdeményezni;

b) törvények keretei között saját országos nevelési, oktatási, kulturális, tudományos intézményhálózat kialakítására.

(4) A Magyar Köztársaság - törvények keretei között - biztosítja a kisebbségi közösségeknek rendezvényeik és ünnepeik zavartalan megtartásához, építészeti, kulturális és vallási emlékeik, hagyományaik megőrzéséhez, ápolásához és átörökítéséhez, jelképeik használatához fűződő jogait.

19. § A kisebbségeket és szervezeteiket megilleti a széles körű és közvetlen nemzetközi kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának a joga.

20. § (1) A kisebbségeknek - külön törvényben meghatározott módon - joguk van az országgyűlési képviselőre.

(2) Az Országgyűlés megválasztja a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosát. A köztársasági elnök a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának személyére vonatkozó javaslatának megtétele előtt kikéri az országos kisebbségi önkormányzatok - ha valamely kisebbség ilyen önkormányzattal nem rendelkezik, az adott kisebbség nyilvántartásba vett országos érdekképviselői

szervének - véleményét. A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosára egyebekben az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosára e törvény hatálya alá tartozó kérdésekben jár el.

IV. Fejezet

A kisebbségek önkormányzatai

21. § (1) Az egyes kisebbségek az e törvényben meghatározottak szerint községben, városban és a Főváros kerületeiben kisebbségi települési önkormányzatokat, vagy közvetett, vagy közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzatokat, valamint országos kisebbségi önkormányzatokat hozhatnak létre. A fővárosban közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat alakítható.

(2) A kisebbségekhez tartozó állampolgárok helyi képviselővé választásáról az e törvény 64. §-ával módosított, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény rendelkezik.

22. § (1) Kisebbségi települési önkormányzatnak nyilváníthatja magát az a települési önkormányzat, amelynek testületében a képviselők több mint felét egy nemzeti vagy etnikai kisebbség jelöltjeként választották meg.

(2) Ha az önkormányzati testület képviselőinek legalább 30 százalékát egyazon kisebbség jelöltjeként választották meg, e képviselők kisebbségenként legalább 3 fős helyi kisebbségi önkormányzatot (a továbbiakban: közvetett módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat) alakíthatnak.

23. § (1) Az e törvény 64. §-ával módosított, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény 51-54. §-aiban foglaltaknak megfelelően a választópolgárok közvetlen választás útján, helyi kisebbségi önkormányzatot hozhatnak létre (a továbbiakban: közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat).

(2) A közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzati testület tagjainak létszáma 1300 vagy annál kevesebb lakosú településen 3 fő, 1300 lakos feletti településen - beleértve a fővárosi kerületet is - 5 fő, a fővárosban 9 fő.

(3) A közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat - e testület többségének döntésével meghatározott szabályok szerint - maga választja meg a vezetőit.

(4) A közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzatnak az a tagja, aki nem önkormányzati képviselő, az e törvény 64. §-ával módosított, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény 51-54. §-ai szerinti választással csak a közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat testületének tagjává válik.

(5) Egy kisebbség a településen csak egy közvetett módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzatot, illetőleg ennek hiányában egy közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzatot hozhat létre.

(6) A közvetett és a közvetlen módon létrejövő helyi kisebbségi önkormányzat (a továbbiakban együtt: helyi kisebbségi önkormányzat) e törvényben meghatározott azonos feladat- és hatáskörrel rendelkezik.

(7) Egy kisebbség képviselőjét a települési önkormányzatban szószóló csak akkor láthatja el, ha az általa képviselt kisebbség helyi kisebbségi önkormányzattal nem rendelkezik.

24. § A kisebbségi települési önkormányzatokra, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatokra - ha e törvény másként nem rendelkezik - a helyi önkormányzatokról szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A kisebbségi települési önkormányzatok és a helyi kisebbségi önkormányzatok feladata és hatásköre

25. § (1) A kisebbségi önkormányzat jogi személy. A kisebbségi települési önkormányzatok feladat- és hatáskörét a települési önkormányzatok részére előírt feladat- és hatáskörökön kívül e törvény rendelkezései határozzák meg.

(2) A helyi érdekű közügyek intézése során a kisebbségi települési önkormányzatok - az (1) bekezdésben foglaltakkal összhangban - kötelesek biztosítani a településen számszerű kisebbségben élő magyar lakosság, illetőleg más, nemzeti vagy etnikai kisebbség jogainak érvényesülését.

26. § (1) A kisebbségi települési önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzat a kisebbség helyzetét érintő bármely kérdésben megkereséssel fordulhat a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező közigazgatási szerv vezetőjéhez, amelyben:

- a) tájékoztatást kérhet;
- b) javaslatot tehet;
- c) intézkedést kezdeményezhet;
- d) kifogással élhet az intézmények működésével kapcsolatos, a kisebbség jogait sértő gyakorlat, egyedi döntés ellen, kezdeményezheti a döntés megváltoztatását, visszavonását.

(2) A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv vezetője - az (1) bekezdésben meghatározott esetben - köteles a megkeresésre 30 napon belül érdemben válaszolni.

(3) Ha a szerv vezetője a megkeresés tárgyát illetően nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel, köteles a megkeresést 3 napon belül a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez áttenni.

27. § (1) A helyi kisebbségi önkormányzat saját hatáskörében - a települési önkormányzat rendeletében foglalt keretek között - határozza meg:

- a) az e törvényben szabályozottak szerint a települési önkormányzat vagyonán belül részére elkülönített vagyon használatát,
- b) költségvetését, zárszámadását, a települési önkormányzat által rendelkezésére bocsátott források felhasználását,
- c) műemlékvédelmi jogszabályok keretei között a védett műemlékei és emlékhelyei körét, valamint ezek védelmének helyi szabályait.

(2) A helyi kisebbségi önkormányzat saját hatáskörében határozza meg:

- a) szervezeti és működési rendjét,
- b) a helyi kisebbségi önkormányzat nevét, jelképeit, valamint kitüntetéseit és ezek odaítélésének feltételeit és szabályait,

c) az általa képviselt kisebbség helyi ünnepeit.

(3) A helyi kisebbségi önkormányzat saját hatáskörében - a rendelkezésére álló források keretei között - intézményt alapíthat és tarthat fenn, különösen:

- a) a helyi közoktatás;
- b) a helyi írott és elektronikus média;
- c) a hagyományápolás;
- d) a közművelődés területén.

(4) A rendelkezésére álló források keretei között jogosult:

- a) vállalatot, más gazdasági célú szervezetet alapítani, működtetni;
- b) pályázatokat kiírni;
- c) ösztöndíjakat alapítani.

(5) Ha a helyi kisebbségi önkormányzat jogainak gyakorlásához a települési önkormányzat döntése szükséges, a helyi kisebbségi önkormányzat erre irányuló kezdeményezését a képviselő-testület köteles a következő ülésén napirendre tűzni, ha a döntés más önkormányzati szerv hatáskörébe tartozik, akkor az a kezdeményezés benyújtásától számított 30 napon belül köteles döntést hozni.

28. § A települési önkormányzat által létrehozott polgármesteri hivatal - a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott módon - köteles a helyi kisebbségi önkormányzatok munkáját segíteni.

29. § (1) A helyi közoktatás, a helyi média, a helyi hagyományápolás és kultúra, valamint a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében a kisebbségi lakosságot e minőségében érintő települési önkormányzati rendeletet a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő helyi kisebbségi önkormányzat egyetértésével alkothatja meg.

(2) A kisebbségi intézmények vezetőinek kinevezéséhez, illetőleg a kisebbséghez tartozók képzésére is kiterjedő települési önkormányzati döntéshez az érintett helyi kisebbségi önkormányzat egyetértése szükséges. Helyi kisebbségi önkormányzat hiányában a kisebbség helyi szószólója, illetőleg ennek hiányában az adott kisebbség helyi egyesületének véleménye szükséges.

(3) Az egyetértési, illetőleg a véleményezési jog jogosultja az (1) és (2) bekezdésben meghatározott megkeresés közlésétől, illetve kézhezvételétől számított 30 napon belül nyilatkozik. A határidő elmulasztása jogvesztő.

30. § (1) A kisebbségi települési önkormányzat, valamint a helyi kisebbségi önkormányzat kapcsolatot tarthat bármely kisebbségi szervezettel, egyesülettel, velük együttműködési megállapodást köthet.

(2) A kisebbségi szervezetek, intézmények, egyesületek a nemzetiségi kultúra, oktatás, tudomány stb. céljára kiírt állami pályázatokon a kisebbségi települési önkormányzatokkal és a helyi kisebbségi önkormányzatokkal azonos feltételek mellett vehetnek részt.

Az országos kisebbségi önkormányzat

31. § (1) Az országos kisebbségi önkormányzat (a továbbiakban: országos önkormányzat) e törvény szabályai szerint hozható létre.

(2) Az országos önkormányzatot a kisebbségi elektorok választják meg. Kisebbségi elektor minden települési önkormányzati képviselő, akit kisebbségi képviselőként választottak meg és a helyi kisebbségi önkormányzati képviselő, továbbá a szószóló. Ha egy települési önkormányzat képviselő-testületében az érintett kisebbségnek nincs kisebbségi képviselője vagy szószólója, illetőleg a településen az érintett kisebbség helyi kisebbségi önkormányzattal nem rendelkezik, az elektor választását a településen élő - magát az érintett kisebbséghez tartozónak valló - három választópolgár kezdeményezheti.

(3) Legalább három ugyanazon kisebbséghez tartozó választópolgár kezdeményezésére választói gyűlést kell összehívni.

32. § (1) A választói gyűlést a helyi választási bizottság hívja össze. Nemzeti és etnikai kisebbségenként egy ülést kell tartani, amelyen a településen állandó lakóhellyel rendelkező választópolgárok vehetnek részt. A gyűlés helyét és idejét hirdetmény útján kell közzétenni.

(2) A választói gyűlést a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának napjától számított 60 napon belül kell megtartani. A helyi választási bizottság a választói gyűlést kezdeményező választópolgárok [31. § (3) bek.] egy közös megbízottjával kiegészül az elektori választás időtartamára. A közös megbízott kizárólag az adott kisebbség választói gyűlésével kapcsolatos ügyekben jogosult részt venni a helyi választási bizottság tevékenységében.

(3) Az elektor megválasztására a településen élő ugyanazon nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó lakosok gyűlése a jogosult. A választói gyűlés akkor határozatképes, ha legalább 10 fő megjelent. A résztvevők nyílt jelölés alapján készített szavazólappal, titkos szavazással, egyszerű többséggel döntenek az elektor megválasztásáról.

(4) Az adott településen egy kisebbség csak egy elektort választhat, egy elektor csak egy elektori megbízást vállalhat.

(5) Annak tényét, hogy a választásban csak a településen választójoggal rendelkező választópolgárok vettek részt, a helyi választási bizottság a helyi jegyző által összeállított névjegyzék alapján ellenőrzi.

33. § (1) Az elektori gyűléseket követően a helyi választási bizottságok 3 napon belül közlik az Országos Választási Bizottsággal az elektorválasztó gyűléseken megválasztott azonos kisebbséghez tartozó elektorok nevét.

(2) Az Országos Választási Bizottság a 32. § (2) bekezdésben meghatározott határnaptól számított 60 napon belüli időpontra összehívja az elektorok gyűlését, feltéve, hogy az elektorok száma eléri a 14 főt. A megválasztható képviselők száma [63. § (3) bek.] nem érheti el a jelenlévő elektorok számát.

(3) A (2) bekezdés szerint összehívott elektori gyűlés határozatképtelensége esetén az Országos Választási Bizottság egy alkalommal ismételten összehívja az elektorok gyűlését a határozatképtelen gyűlés időpontjától számított 60 napon belüli időpontra.

(4) Egy azonos nemzeti vagy etnikai kisebbség csak egy országos önkormányzatot hozhat létre. Több nemzeti és etnikai kisebbség közös, társult országos önkormányzatot alakíthat.

34. § Az országos önkormányzat közgyűlésének tagjait saját körükből az elektorok a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény kislistás szavazásra vonatkozó szabályainak megfelelő alkalmazásával, titkos szavazással választják meg. A szavazólapra minden jelölt felkerül, aki az elektorok 10%-ának támogatásával rendelkezik. Az elektorok gyűlése határozatképes, ha azon legalább a megválasztott elektorok fele részt vesz.

Az országos önkormányzat feladat- és hatásköre

35. § (1) Az országos önkormányzati közgyűlés tagjainak megbízatása az új közgyűlés első összehívása ülésének napjáig tart. Az új közgyűlés alakuló ülését a közgyűlési képviselők megválasztását követő 30 napon belül össze kell hívni.

(2) Ha új közgyűlést nem választottak, az országos önkormányzat megszűnik.

36. § (1) Az országos önkormányzat ellátja az általa képviselt kisebbség érdekeinek országos, valamint területi (regionális, megyei) képviseletét és védelmét. A kisebbség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhat létre és összehangolja azok működését.

(2) Az országos önkormányzat jogi személy.

(3) Az országos önkormányzat megszűnése esetén annak vagyona az 55. § (3) bekezdése szerint létrehozott Közalapítványhoz kerül, amely azt vagyonkezelésbe veszi és gondoskodik annak megőrzéséről. Abban az esetben, ha a megszűnt országos önkormányzat ismét megalakul, a Közalapítvány köteles gondoskodni a vagyon visszaadásáról.

37. § Az országos önkormányzat - törvények keretei között - önállóan dönt:

- a) székhelyéről, szervezetéről, működési rendjéről;
- b) költségvetéséről, zárszámadásáról, vagyonleltára megállapításáról;
- c) törzsvagyonának köréről;
- d) nevééről, jelképeiről;
- e) az általa képviselt kisebbség országos ünnepéről;
- f) kitüntetéseiről, ezek odaítélésének feltételeiről és szabályairól;
- g) a rendelkezésére álló rádió- és televíziócsatorna felhasználásának elveiről és módjáról;
- h) a rendelkezésére álló közszolgálati rádió és televízió műsoridő felhasználásának elveiről;
- i) sajtóközleményeinek közzétételéről;
- j) intézményei megalapításáról, ezek szervezeti és működési szabályairól, fenntartásáról, működtetéséről;
- k) színház működtetéséről;
- l) múzeumi kiállítóhely, országos gyűjtőkörrel rendelkező közgyűjtemény létesítéséről, fenntartásáról;
- m) kisebbségi könyvtár fenntartásáról;
- n) művészeti, tudományos intézet, kiadó alapításáról, működtetéséről;
- o) országos hatáskörű közép- és felsőfokú oktatási intézmények fenntartásáról;
- p) jogsegélyszolgálat létrehozásáról és működtetéséről;
- r) valamint egyéb, törvény által hatáskörébe utalt feladatainak ellátásáról.

38. § (1) Az országos önkormányzat

a) véleményt nyilvánít az általa képviselt kisebbséget e minőségében érintő jogszabályok tervezetéről, ideértve a megyei, fővárosi közgyűlési rendeleteket is;

b) a képviselt kisebbségek csoportjait érintő kérdésekben közigazgatási szervektől tájékoztatást kérhet, részükre javaslatot tehet, hatáskörükbe tartozó ügyekben intézkedést kezdeményezhet;

c) közreműködik a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező állami szervekkel az általa képviselt kisebbségek alsó-, közép- és felsőfokú kisebbségi oktatás szakmai ellenőrzésében.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja alapján megkeresett közigazgatási szerv a 26. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak szerint jár el.

(3) A kisebbség történelmi településeinek és építészeti emlékeinek megőrzésével és ápolásával kapcsolatos jogszabályalkotás során az országos önkormányzatnak, ilyen tárgyú önkormányzati rendelet alkotása esetében pedig a helyi kisebbségi önkormányzatnak egyetértési joga van. Helyi kisebbségi önkormányzat hiányában a kisebbség helyi szószólójának, illetőleg ennek hiányában az adott kisebbség helyi egyesületének véleményezési joga van.

(4) A kisebbségi oktatás törzsanyagának kialakításában - a felsőoktatás kivételével - az érintett országos önkormányzatot egyetértési jog illeti meg.

39. § Az országos önkormányzat működése körében pályázatokat írhat ki, ösztöndíjakat alapíthat.

A kisebbségek helyi szószólója

40. § (1) A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 12. § (5) bekezdése alapján a kisebbség helyi szószólója (a továbbiakban: szószóló) jogosult:

a) ha nem települési önkormányzati képviselő, tanácskozási joggal részt venni a képviselő-testület, illetőleg bármely bizottság kisebbséget érintő napirendjének tárgyalásán, ideértve a zárt üléseket is;

b) javasolni a polgármesternek, a bizottság elnökének, a képviselő-testület, a bizottság feladatkörébe tartozó - a kisebbségek helyzetét érintő - ügy megtárgyalását;

c) kezdeményezni, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának a kisebbségek helyzetét érintő döntését;

d) felvilágosítást kérni a képviselő-testület, a bizottság ülésén a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől a kisebbség helyzetét érintő, önkormányzati hatáskörbe tartozó ügyekben;

e) feladata ellátásához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést igényelni a polgármestertől, a jegyzőtől;

f) kezdeményezni a polgármester, a jegyző, a hatáskörrel rendelkező ügyintéző intézkedését, a kisebbséget e minőségében érintő ügyekben;

g) kezdeményezni, hogy a képviselő-testület a kisebbség helyzetével összefüggő ügyben - az Ötv. 101. § (1) bekezdésében foglaltak szerint - hatáskörrel rendelkező szervhez forduljon.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kezdeményezés alapján a polgármester, a bizottság elnöke köteles a szószóló javaslatát a képviselő-testület, a bizottság legközelebbi ülése elé terjeszteni. A képviselő-testület, a bizottság dönt a kérdés napirendre tűzéséről, valamint az előkészítés módjáról.

(3) Ha a szószóló a képviselő-testület, a bizottság ülésén kér felvilágosítást a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől, részére az ülésen vagy legkésőbb az üléstől számított 15 napon belül - írásban - érdemi választ kell adni.

(4) A szószóló hozzászólását - kérelmére - a képviselő-testület, a bizottság üléséről készült jegyzőkönyvben rögzíteni, illetve - ha hozzászólását írásban benyújtotta - a jegyzőkönyvhöz csatolni kell.

(5) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kezdeményezés alapján a (2) bekezdésben foglaltak szerint napirendre tűzött - a kisebbségek helyzetét érintő - ügy megtárgyalását a képviselő-testület csak a szószóló kérelmére halaszthatja el vagy veheti le a napirendről.

(6) A kisebbség jogait, kötelezettségeit érintő önkormányzati rendelet megalkotása, illetőleg a kisebbség helyzetét általánosan befolyásoló intézkedés meghozatala előtt a hatáskörrel rendelkező önkormányzati szerv köteles a szószóló véleményét kikérni.

41. § (1) A szószólót - kérelmére - a feladatainak ellátásához szükséges időtartamra munkáltatója köteles a munkavégzés alól felmenteni. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg. E jövedelem alapján a szószóló társadalombiztosítási ellátásra is jogosult.

(2) A szószólóra a tanácsnokra vonatkozó költségterítést, juttatást, tiszteletdíjat szabályozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltak nem érintik a helyi önkormányzati képviselő-testületi tagsággal összefüggő jogokat és kötelezettségeket, ha a szószóló egyben önkormányzati képviselő is.

VI. Fejezet

A kisebbségek művelődési és oktatási öngazgatása

42. § E törvény értelmében kisebbségek által használt nyelvnek számít a bolgár, a cigány (romani, illetve beás), a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán nyelv.

43. § (1) Az állam a magyarországi kisebbségek anyanyelvét közösségösszetartó tényezőként ismeri el, oktatásukat - ahol ezt igénylik - a kisebbségi települési önkormányzatokhoz nem tartozó közoktatási intézményekben a (2)-(4) bekezdésekben, valamint a 44-49. §-okban foglaltak szerint támogatja.

(2) A kisebbséghez tartozó gyermek, a szülője vagy gondviselője döntésének megfelelően, anyanyelvű, illetőleg anyanyelvi (anyanyelven és magyar nyelven történő) vagy magyar nyelvű oktatásban részesül, illetőleg részesülhet.

(3) A kisebbség anyanyelvű vagy anyanyelvi oktatása a helyi lehetőségek és igények szerint kisebbségi óvodában, iskolában, iskolai osztályban vagy csoportban történhet.

(4) Egyazon kisebbséghez tartozó nyolc tanuló szülőjének vagy törvényes képviselőjének kérése esetén kisebbségi osztály vagy tanulócsoport indítása, illetve működtetése kötelező.

44. § A 43. § szerinti kisebbségi anyanyelvű vagy anyanyelvi oktatás többletköltségét - törvényben meghatározott módon - az állam, illetve a helyi önkormányzat viseli.

45. § (1) A közoktatás és a felsőoktatás törvényi szabályozása, az oktató-nevelő tevékenység szerkezetének és tartalmának meghatározása, valamint e tevékenység ellenőrzése során e törvénnyel összhangban érvényesíteni kell a kisebbségek kulturális autonómiájának megfelelő oktatási és művelődési érdekeket.

(2) A cigány kisebbség iskolázottságbeli hátrányainak csökkentése érdekében sajátos oktatási feltételek teremthetők.

(3) A kisebbségeknek a 43. § (3)-(4) bekezdése szerint létrehozott oktatási-nevelési intézményeiben biztosítani kell a kisebbségi népismeret, a kisebbség és anyaországa történelmének tanítását, kulturális hagyományainak, értékeinek megismerését.

46. § (1) A kisebbségi oktatásra irányuló igények felmérésében és az oktatás megszervezésében a helyi és a kisebbségi önkormányzatok együttműködnek.

(2) A kisebbségek anyanyelvű, anyanyelvi oktatásához az anyanyelvű pedagógusok képzésének biztosítása állami feladat.

(3) Az állam nemzetközi egyezmények révén is gondoskodik arról, hogy a kisebbséghez tartozók a kisebbségek nyelvén oktató, kultúrájukat ápoló külföldi intézményekben vegyenek részt teljes, rész-, illetve tovább- és tudományos képzésben.

(4) A (2) bekezdésben foglaltak teljesítése céljából az állam támogatja a kisebbségek anya-, illetve nyelvországából érkező oktatók magyarországi vendégtanári alkalmazását.

(5) Amennyiben a kisebbséghez tartozó személyek tanulmányaikat olyan országokban folytatják, ahol anyanyelvükön oktató egyetemek, főiskolák, illetve egyéb tanintézetek, kultúrájukat ápoló intézmények működnek, az ott nyert okleveleket, egyéb bizonyítványokat a törvényekre és a nemzetközi megállapodásokra figyelemmel a Magyar Köztársaságban szerzett megfelelő oklevéllel, bizonyítvánnyal egyenértékűnek kell tekinteni.

47. § (1) A kisebbségi önkormányzat - a közoktatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - részt vehet a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelésével, iskolai nevelésével és oktatásával, kollégiumi nevelésével és oktatásával összefüggő kötelező önkormányzati feladatok végrehajtásában.

(2) A kisebbségi önkormányzat - a közoktatási törvényben meghatározottak szerint - közoktatási intézményt létesíthet és tarthat fenn, illetve átveheti a más által létesített közoktatási intézmény fenntartói jogát. Az intézmény fenntartói jogának átadása nem járhat átszervezéssel. Az átadás tervezett időpontját megelőző és az átadás időpontját követő két éven belüli átszervezést - az ellenkező bizonyításig - a fenntartói jog átadásával összefüggő átszervezésnek kell tekinteni. E rendelkezés alkalmazásában átszervezés az intézmény összevonása, illetve egy intézmény több intézményre tagolása.

(3) Kisebbségi önkormányzat a helyi önkormányzattól a közoktatási intézmény fenntartói jogát - ha e törvény másképp nem rendelkezik - a közoktatási törvényben meghatározottak szerint veheti át.

(4) Az országos kisebbségi önkormányzat megkeresésére az intézményt fenntartó helyi önkormányzat köteles átadni az országos kisebbségi önkormányzatnak annak a térségi, illetve országos feladatot ellátó iskolának vagy kollégiumnak a fenntartói jogát, amelyik alapító okirata alapján kisebbségi feladatot lát el, ha minden tanuló részt vesz a kisebbségi oktatásban. E rendelkezést kell alkalmazni a körzeti feladatot ellátó iskola és kollégium esetében is, ha a nemzetiséghez tartozók országon belüli elhelyezkedése miatt nem láthat el az iskola, kollégium országos vagy térségi feladatot. A megkereséshez csatolni kell az érintett iskola, kollégium iskolaszékének, kollégiumi székének, ennek hiányában szülői szervezetének (közösségének) és az iskolai, illetve kollégiumi diákönkormányzatának a véleményét.

(5) A közoktatási intézmény átadását-átvételét megállapodásba kell foglalni. Az intézmény átadását-átvételénél a közoktatásról szóló törvény rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a helyi önkormányzat a fenntartói jog átadásával kapcsolatos döntéséhez beszerzi az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, ennek hiányában a szülői szervezet (közösség) és az iskolai, illetve kollégiumi diákönkormányzat egyetértését, ha az átadás nem a (4) bekezdésben meghatározottak szerint történik.

(6) Ha a nevelési-oktatási intézmény átadása

a) a (4) bekezdés alapján történik, az oktatási miniszter,

b) nem a (4) bekezdés alapján történik, az átadó helyi önkormányzat

köteles az átvevő kisebbségi önkormányzattal - a közoktatási törvényben foglaltak szerint - közoktatási megállapodást kötni.

(7) A fenntartói jog átadásával együtt a közoktatási intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyont az átvevő használatába kell adni. Az átadás ingyenes. A használat átadásának időpontja nevelési-oktatási intézmény esetén a bejelentés évét követő július elseje, más közoktatási intézmény esetén a bejelentést követő év január elseje. A használatba adás ideje nem lehet tíz évnél rövidebb.

(8) Ha a fenntartói jog átadása nem a (4) bekezdés alapján történik, a fenntartói jog kisebbségi önkormányzat részére történő átadása nem érinti a helyi önkormányzatnak a feladatellátási kötelezettségét. A fenntartói jog átadásának ideje alatt a helyi önkormányzat fenntartói, irányítási joga szünetel, és a fenntartói irányításnak a közoktatásról szóló törvény 102-104. §-aiban és 106. §-ában meghatározott feladatait az átvevő kisebbségi önkormányzat gyakorolja. A fenntartói jog szünetelése alatt a helyi önkormányzat az önkormányzati feladatok ellátásáról tájékoztatást kérhet a kisebbségi önkormányzattól, és javaslatot tehet azoknak a feladatoknak az ellátására, amelyeket szükségesnek tart.

(9) Ha a kisebbségi önkormányzat megszűnik anélkül, hogy megalakulna a másik kisebbségi önkormányzat, a fenntartói jog gyakorlását, ha annak átadása

a) a (4) bekezdés alapján történt, az Oktatási Minisztérium,

b) nem a (4) bekezdés alapján történt, a fenntartói jogot átadó helyi önkormányzat köteles gyakorolni, addig az időpontig, ameddig a kisebbségi önkormányzat megalakul.

(10) A közoktatási intézményt átvevő kisebbségi önkormányzat a helyi önkormányzatokkal azonos jogcímen és feltételekkel igényelheti a mindenkori költségvetésről szóló törvényben meghatározott hozzájárulásokat és támogatásokat - a (6) bekezdés szerint megkötött közoktatási megállapodás alapján -, igényelhet továbbá a kisebbségi feladatok megszervezéséhez nyújtott kiegészítő támogatást (a továbbiakban: kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatás), valamint - a pályázatban meghatározott feltételek szerint - részt vehet minden olyan pályázaton, amelyet a helyi önkormányzatok részére írtak ki.

(11) Ha az átadás a (4) bekezdés alapján történik, a kiegészítő kisebbségi támogatásról a központi költségvetés terhére kell gondoskodni. Ha az átadás nem a (4) bekezdés alapján történik, a kisebbségi önkormányzat részére a központi költségvetés terhére kell kifizetni a kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatást, és annak összegével az intézményt átadó helyi önkormányzattal szemben - a közoktatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - el kell számolni. A (4) bekezdés alapján átadott nevelési-oktatási intézmény működéséhez - a központi költségvetésben e célra biztosított összeg terhére kiírt pályázat útján, a pályázatban meghatározottak szerint - az állam kiegészítő támogatást biztosít. A kisebbségi önkormányzat a közoktatási feladatok ellátásához igénybe vett költségvetési hozzájárulásokat és támogatásokat, valamint a kisebbségi fenntartói kiegészítő, működési támogatást kizárólag az adott intézményhez kapcsolódó célnak megfelelően használhatja fel. A közoktatási célú költségvetési hozzájárulásokat és támogatásokat, valamint a kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatást a többi bevételétől elkülönítetten kell nyilvántartani, s felhasználásáról el kell számolni.

(12) A (10) bekezdés szerinti kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatás meghatározása minden évben a költségvetési tervezéskor ismert adatok alapján történik, az éves költségvetésről szóló törvényben, a közoktatási szolgáltatások igénybevételének figyelembevételével. A kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatás összegének számításához az önkormányzatok adott ágazati működési kiadásainak és felújítási költségeinek összegét csökkenteni kell az intézményi saját bevételekkel, továbbá a közoktatásra központosított előirányzatból adott olyan külön támogatással, amelyhez pályázat útján az önkormányzati és kisebbségi önkormányzati fenntartók, illetve intézményei egyaránt hozzájuthatnak. Az így megállapított összegből határozandó meg a normatív támogatás aránya és a kisebbségi fenntartói kiegészítő támogatás számított összege.

(13) Ha az országos kisebbségi önkormányzat új iskolát alapít, az e § (6) bekezdésének *a)* pontjában, (10) bekezdésében és az *a)* ponthoz kapcsolódóan a (11) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, feltéve, hogy az iskola a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 27. pontja alapján országos intézménynek minősül. Ha a helyi kisebbségi önkormányzat alapít új iskolát, e § (6) bekezdésének *b)* pontjában, (10) bekezdésében és a *b)* ponthoz kapcsolódóan a (11) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, feltéve hogy az adott településen nincs olyan iskola, amelyik ellátná az adott kisebbségi oktatási feladatokat.

(14) Az Oktatási Minisztérium költségvetésében kell megtervezni azt az összeget, amellyel a kisebbségi önkormányzati intézményfenntartók - pályázat útján - támogatást kaphatnak az általuk fenntartott közoktatási intézmény működtetéséhez.

(15) A helyi önkormányzat és a kisebbségi önkormányzat a közoktatási intézmény közös fenntartására megállapodást köthet. A közös fenntartású közoktatási intézmény tekintetében a (10) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(16) A kisebbségi önkormányzat által fenntartott közoktatási intézményben történő foglalkoztatásra a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

47/A. § Ha jogszabály a kisebbségi önkormányzat részére valamely döntés meghozatalánál a közoktatással kapcsolatos ügyben véleményezési vagy egyetértési jogot biztosít, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidőt - az érdekelt kérelmére - egy alkalommal további harminc nappal meg kell hosszabbítani. E határidő jogvesztő. Ha a kisebbségi önkormányzat az egyetértését nem adta meg, és további tizenöt napon belül az érdekeltek közötti egyeztetés nem vezetett eredményre, kilenc tagból álló bizottságot kell létrehozni. A bizottságba három-három tagot delegál a kisebbségi önkormányzat, az, akinek az egyetértési jog megadásához érdeke fűződik, továbbá a közoktatásról szóló törvény 98. §-ának (1) bekezdésében szabályozott Országos Kisebbségi Bizottság. Az Országos Kisebbségi Bizottság az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértők közül választhatja ki a jelölteket (a továbbiakban: jelölt tagok). A bizottság maga határozza meg működésének rendjét, azzal a megkötéssel, hogy döntését egyszerű szótöbbséggel hozza. A döntés az egyetértést pótolja. A bizottság működési költsége azt terheli, akinek az egyetértés megszerzéséhez érdeke fűződik. A jelölt tagokat - Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértőkre vonatkozó rendelkezések szerint - díjazás illeti meg, melynek összegét az Országos Kisebbségi Bizottság határozza meg, és az fizeti, akinek az egyetértés megszerzéséhez érdeke fűződik.

48. § (1) A kisebbségi oktatási intézményt az érintett kisebbséghez nem tartozók, csak akkor vehetik igénybe, ha az intézmény betöltetlen férőhellyel az adott kisebbség igényeinek kielégítése után is rendelkezik. A felvétel (beiratkozás) előzetesen nyilvánosságra hozott szabályok alapján történhet.

(2) A magyar nyelv oktatását - az elsajátításához szükséges óraszámban és színvonalon - a kisebbségi oktatási intézményben is biztosítani kell.

(3) Az olyan településeken, ahol a magyar anyanyelvű lakosság - vagy más, nemzeti vagy etnikai kisebbség - van számszerű kisebbségben, a magyar anyanyelvű, illetve más anyanyelvű gyermekek anyanyelvű, vagy anyanyelvi oktatását törvényben meghatározottak szerint a települési önkormányzat biztosítani köteles.

49. § (1) A kisebbségi szervezetek közművelődési tevékenységet folytathatnak, erre - jogszabályok keretei között - intézményeket hozhatnak létre, amelyek nemzetközi kapcsolatokat tarthatnak fenn.

(2) Az országos önkormányzat jogosult kisebbségi színház, múzeumi kiállítóhely, országos gyűjtőkörrel rendelkező közgyűjtemény, könyvtár, kiadó, országos kulturális, művészeti, tudományos intézet létesítésére, fenntartására. E feladatokhoz költségvetési támogatást igényelhet.

(3) A kisebbség anyanyelvű irodalommal történő ellátását kisebbségi könyvtári rendszer biztosítja.

(4) Azokon a településeken, ahol kisebbségi települési önkormányzatot nem hoztak létre, a kisebbségi lakosság részére anyanyelvű könyvtári anyagok szolgáltatása a települési önkormányzat kötelező feladata.

(5) Kisebbségi közgyűjtemény gyűjtési joga nem terjed ki olyan iratokra, amelyeket a hatályos levéltári jogszabályok értelmében levéltári őrizetbe kell adni.

50. § (1) Az állam biztosítja a kisebbségi oktatáshoz a tankönyvek megjelentetését, a taneszközök előállítását.

(2) Az állam támogatja

a) a kisebbségi kultúrák tárgyi emlékeinek gyűjtését, közgyűjtemények alapítását és gyarapítását;

b) a kisebbségek könyvkiadását és időszaki kiadványainak megjelentetését;

c) a törvényeknek és közérdekű közleményeknek a kisebbségek anyanyelvén történő ismertetését;

d) a kisebbség családi eseményeihez kapcsolódó egyházi szertartások anyanyelven történő lebonyolítását, illetve az egyházaknak a kisebbségek anyanyelvén végzett vallási tevékenységét.

VII. Fejezet

Nyelvhasználat

51. § (1) A Magyar Köztársaságban anyanyelvét bárki mindenkor és mindenhol szabadon használhatja. A kisebbségek nyelvhasználatának feltételeit - külön törvényben meghatározott esetekben - az állam biztosítani köteles.

(2) A polgári és büntetőeljárások során, valamint a közigazgatási eljárásokban az anyanyelv használatát a vonatkozó eljárásjogi törvények biztosítják.

52. § (1) Az Országgyűlésben a kisebbséghez tartozó képviselő az anyanyelvét is használhatja.

(2) A helyi önkormányzat képviselő-testületében a kisebbségi képviselő anyanyelvét is használhatja. Ha a felszólalás valamely kisebbség nyelvén hangzott el, a felszólalás magyar nyelvű szövegét vagy tartalmi kivonatát az ülés jegyzőkönyvéhez csatolni kell.

(3) Ha a településen kisebbséghez tartozó személyek élnek, a képviselő-testület jegyzőkönyveit és határozatait a magyar mellett az adott kisebbség nyelvén is vezetheti, illetőleg szövegeztetheti. Értelmezési vita esetén a magyar nyelvű változat a hiteles.

53. § A települési önkormányzat az illetékességi területén működő helyi kisebbségi önkormányzat igényének megfelelően köteles biztosítani, hogy

a) rendeleteknek kihirdetése, hirdetményének közzététele - a magyar mellett - a kisebbség anyanyelvén is megtörténjék;

b) a közigazgatási eljárás során használt nyomtatványok a kisebbség anyanyelvén is rendelkezésre álljanak;

c) a helység és utcaneveket megjelölő, a közhivatalok, közszolgáltatást végző szervek elnevezését feltüntető táblák feliratait vagy ezek működésére vonatkozó közlemények - a magyar nyelvű szövegezés és írásmód mellett, azzal azonos tartalommal és formában - a kisebbség anyanyelvén is olvashatóak legyenek.

54. § Azon a településen, ahol kisebbséghez tartozó lakosság él, a helyi köztisztviselői és közalkalmazotti állások betöltése során - az általános szakmai követelmények megtartása mellett - biztosítani kell az adott kisebbség anyanyelvét is ismerő személy alkalmazását.

VIII. Fejezet

A kisebbségek támogatása, a kisebbségi önkormányzatok gazdálkodása, vagyona

55. § (1) Az állam a Magyarországon élő kisebbségek jogai érvényesítésének pénzügyi fedezetéhez a (2)-(4) bekezdésekben foglaltak szerint ad támogatást.

(2) Az állam a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott mértékben

a) kiegészítő normatív támogatást nyújt a kisebbségi óvodai neveléshez, illetőleg az anyanyelvi (anyanyelvű) iskolai oktatáshoz;

b) az Országgyűlés döntése szerinti megosztásban biztosítja a nemzeti és az etnikai kisebbségi önkormányzatok, illetőleg támogatja a nemzeti vagy etnikai társadalmi szervezetek működését.

(3) A hazai kisebbségek önazonosságának megőrzését, hagyományai gondozását, átörökítését, az anyanyelv ápolását, fejlesztését, szellemi és tárgyi emlékeik fennmaradását, a kisebbségi létből fakadó kulturális és politikai hátrányok mérséklését szolgáló tevékenységek támogatása céljából közalapítványt kell létrehozni.

(4) A közalapítvány támogatási tevékenysége a kisebbségi célú állami finanszírozás rendszerének része.

55/A. § (1) Az 55. § (3)-(4) bekezdésében említett közalapítványt Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítvány) elnevezéssel és budapesti székhellyel a Magyar Köztársaság Kormánya alapítja.

(2) A Közalapítvány vagyona a részére átadott vagyontárgyakból, valamint a mindenkori éves költségvetési törvényben megállapított pénzügyi támogatásból áll.

(3) A Közalapítvány legfőbb döntéshozó szerve a Kuratórium. Ennek tagjai a következők:

a) a kisebbségek országos önkormányzatainak - azok közgyűlése által megválasztott - egy-egy képviselője, országos önkormányzat hiányában az adott kisebbség szervezetei által választott személy,

b) az Országgyűlésben képviselőcsoporttal rendelkező pártok által kijelölt egy-egy személy,

c) belügyminiszter, a külügyminiszter, a nemzeti kulturális örökség minisztere, az oktatási miniszter és a Kormány ifjúsági és sportfeladatokat ellátó tagja, valamint a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által kijelölt egy-egy személy.

(4) A Kuratórium elnöke a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal mindenkori vezetője.

(5) A Közalapítvány ellenőrzésre jogosult szervének (Felügyelő Bizottság) tagjai a következők:

a) az Országgyűlés elnöke által kijelölt két személy, akik közül legalább az egyik ellenzéki pártot képvisel,

b) az igazságügyminiszter által kijelölt személy,

c) a pénzügyminiszter által kijelölt személy.

(6) A Felügyelő Bizottság elnöke az igazságügyminiszter által kijelölt személy.

(7) A Kuratóriumot és a Felügyelő Bizottságot - a (3)-(6) bekezdésben meghatározott személyekből - az alapító jelöli ki.

56. § A kisebbségek anyagi támogatásában hazai és külföldi szervezetek, alapítványok és magánszemélyek is közreműködhetnek. A kisebbségi kultúra támogatásához nyújtott külföldi adományok esetében az állam - külön jogszabályok szerint - vámkedvezményt vagy vámmentességet biztosíthat.

57. § Az állam által nyújtott pénzügyi támogatások törvényes felhasználását - az állami pénzeszközök felhasználására előírt rendnek megfelelően - az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

A kisebbségi önkormányzatok vagyona

58. § (1) A kisebbségi települési önkormányzat vagyona - az e törvényben foglalt eltérésekkel - a települési önkormányzatok vagyona vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A kisebbségi önkormányzat működésének pénzügyi feltételeit általában az alábbi forrásokból biztosíthatja:

- a) az állam költségvetési hozzájárulása;
- b) a települési vagy megyei önkormányzat hozzájárulása;
- c) saját bevételek (ideértve vállalkozásaik hozadékát is);
- d) alapítványi támogatások;
- e) hazai és külföldi szervezetektől kapott támogatások;
- f) a rendelkezésre bocsátott vagyontárgyak hozadéka;
- g) adományok.

59. § (1) A kisebbségi önkormányzat feladat- és hatásköre ellátásához szükséges - az illetékességi területén a helyi önkormányzat tulajdonában lévő - vagyont a helyi kisebbségi önkormányzat használatába kell átadni. Ez nem akadályozhatja a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörének ellátását.

(2) Az egyes országos kisebbségi önkormányzatok működési feltételeinek biztosítására a megalakulásukat követő 3 hónapon belül a helyileg illetékes önkormányzat - állami kompenzációval - 150-300 m² hasznos alapterületű, önállóan használható épületet vagy épületrészt köteles rendelkezésükre bocsátani, amennyiben a megalakulásra a törvény hatálybalépését követő két költségvetési éven belül sor kerül.

(3) A használati jogra, az átadási eljárás rendjére a helyi önkormányzatok vagyonával kapcsolatos rendelkezések általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Az átadáskor írásban kell rögzíteni:

- a) az átadandó vagyontárgyak pontos leírását, értékét;
- b) az átadott vagyontárgyakkal elérni kívánt kisebbségi célokat;
- c) azt, hogy a feladatok teljesítése során felmerült és a helyi kisebbségi önkormányzat vagyonából ki nem fizetett tartozásokért vállalja-e, és milyen arányban a felelősséget a települési önkormányzat abban az esetben, ha a helyi kisebbségi önkormányzat átvállalja a települési önkormányzat jogszabályban kötelezően előírt feladatainak egy részét az átadott vagyontárgyakkal együtt.

(4) Az országos kisebbségi önkormányzatok által működtetett intézmények a normatív állami hozzájárulás tekintetében a humán szolgáltatást ellátó nem állami intézményekkel azonos elbírálás alá esnek.

(5) A helyi kisebbségi önkormányzatokat a normatív állami hozzájárulás a helyi önkormányzatokra irányadó szabályok szerint illeti meg. A normatív állami hozzájárulást a helyi kisebbségi önkormányzat a helyi önkormányzat útján veszi igénybe.

60. § (1) A kisebbségi települési önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzat, illetőleg az országos kisebbségi önkormányzat (a továbbiakban: kisebbségi önkormányzat) tulajdonát képezi mindaz az ingatlan és ingó vagyon, amelyet jogi személyek, magánszemélyek és természetes személyek bármilyen jogcímen a tulajdonába adtak.

(2) Az átadott ingatlan vagy ingó vagyont illetően a kisebbségi önkormányzat az átruházással történő tulajdonszerzés általános szabályai szerinti tulajdonosi jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik.

(3) A kisebbségi önkormányzat olyan vállalkozásban vehet részt, amelyben a felelőssége nem haladja meg a vagyoni hozzájárulása mértékét.

(4) A kisebbségi önkormányzatot megillető tulajdonosi jogok gyakorlása kizárólag a testületi ülés, illetőleg a közgyűlés hatáskörébe tartozik.

(5) Kisebbségi helyi önkormányzat megszűnése esetén annak összes ingó és ingatlan vagyona a települési önkormányzat tulajdonába megy át, amely azonban kisebbségi önkormányzat újbóli létrejötté esetén ez utóbbinak az átvétellel azonos értékű vagyont köteles tulajdonába adni.

(6) A helyi kisebbségi önkormányzatok tartozásaiért a települési önkormányzat kizárólag abban az esetben és addig a mértékig felel, ahogyan ezt a közöttük létrejött megegyezésben kifejezetten vállalta.

IX. Fejezet

Záró rendelkezések

61. § (1) E törvény értelmében Magyarországon honos népcsoportnak minősülnek: a bolgár, a cigány, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül további kisebbség kíván bizonytságot tenni arról, hogy megfelel az e törvényben foglalt feltételeknek, legalább 1000, magát e kisebbséghez tartozónak valló választópolgár e tárgy körben a népi kezdeményezését az Országgyűlés elnökéhez nyújthatja be. Az eljárás során a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1989. évi XVII. törvény vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A jelenleg működő nemzetiségi szövetségek önállóan döntenek fennmaradásukról, feloszlásukról, átalakulásukról.

(4) *a)* A fővárosi kisebbségi önkormányzatot a kisebbségi electorok választják meg. Kisebbségi elector minden kerületi önkormányzati képviselő, akit kisebbségi képviselőként választottak meg, továbbá a kerületi kisebbségi önkormányzati képviselő, valamint a külön erre a célra választott electorok.

b) Amennyiben valamely kisebbségnek egyetlen kerületben sem jön létre kisebbségi önkormányzata, úgy a magát az adott kisebbséghez tartozónak valló és a fővárosban lakóhellyel rendelkező 10 választópolgár kezdeményezésére választói gyűlést kell összehívni. A választói gyűlésen - a Nek. tv. 31-34. §-aiban foglaltak szerint - kislistán 9 képviselőt választanak. A választás érvényes, ha a választói gyűlés fővárosi lakóhellyel rendelkező résztvevői közül a kislistára legalább 100 választópolgár érvényesen szavazott. A megválasztott kisebbségi képviselők egyben ellátják az adott kisebbség országos önkormányzatának választásán az electorok feladatait.

62. § (1) A Kormány - az e feladattal érintett minisztériumok és országos hatáskörű szervek bevonásával, a megyei, fővárosi közigazgatási hivatal vezetőinek közreműködésével - a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal útján segíti a kisebbségek jogainak és sajátos érdekeinek érvényesülését, szervezi ezek feltételeinek biztosítását.

(2) A Kormány a törvény hatálybalépését követő két költségvetési évben 500-500 millió forint összegű „kisebbségi kompenzációs keretet” köteles elkülöníteni a költségvetési törvényjavaslatban. Ennek terhére kell megtérítenie az országos és - amennyiben erre szükség mutatkozik - a helyi kisebbségi önkormányzatok elhelyezésével kapcsolatban az adott települési önkormányzatot ért igazolható veszteségeket. A kompenzációs igények elbírálására a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökének vezetésével bizottságot kell alakítani, amelyben biztosítani kell az érintett kisebbség, illetőleg az önkormányzati ágazat méltányos képviselését. A „kisebbségi kompenzációs keretből” felhasználásra nem kerülő összeget a nemzeti és etnikai kisebbségek, elsősorban válságos helyzetű kisebbségi oktatási és kulturális intézmények, kisebbségi önkormányzatok céljaira kell fordítani.

(3) A Kormány két évente legalább egy alkalommal áttekinti a Magyar Köztársaság területén élő kisebbségek helyzetét és arról az Országgyűlésnek beszámol.

63. § (1) A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény és más, a helyi önkormányzatokra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit e törvény szabályaival összhangban kell alkalmazni.

(2)

(3) Az első alkalommal összehívott országos önkormányzat közgyűlése tagjainak számát és összehívott electorok gyűlése határozza meg 13 és 53 fő között.

(4) Az országos kisebbségi önkormányzatok működési költségeik biztosítására egyszeri vagyonyjuttatásban részesítendők az alábbi megoszlás szerint:

cigányok	60 millió Ft
németek	30 millió Ft
horvátok	30 millió Ft
szlovákok	30 millió Ft
románok	30 millió Ft
bolgárok	15 millió Ft
görögök	15 millió Ft
lengyelek	15 millió Ft
örmények	15 millió Ft
ruszinok	15 millió Ft
szerbek	15 millió Ft
szlovének	15 millió Ft
ukránok	15 millió Ft
összesen	300 millió Ft értékben.

(5)

(6) Amennyiben működésük fedezetét nem veszélyezteti, az országos kisebbségi önkormányzatok e vagyon valamely hányadát továbbadhatják a helyi kisebbségi önkormányzatoknak.

64. § (1) E törvény - a 20. § (2) és (3) bekezdés kivételével - a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba. A 20. § (2) és (3) bekezdésének hatálybalépéséről külön törvény rendelkezik.

(2)

(3)-(4)

(5) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a törvény pénzügyi vonatkozású rendelkezéseinek részletes szabályairól rendeletet adjon ki.

(6)

65. §

1. melléklet az 1993. évi LXXVII. törvényhez

Helyi kisebbségi önkormányzati választás kezdeményezésének mintája

Helyi Választási Bizottság részére

település neve

A létrehozni kívánt helyi
kisebbségi önkormányzat
megnevezése:

A kezdeményező neve:

állandó címe:

személyazonosító jele:

A kezdeményező
nyilatkozata arról, hogy
választójoggal rendelkezik,
továbbá melyik
kisebbséghez tartozónak
vallja magát

saját kezű aláírás

Dátum: 19..... év ..... hónap ..... nap.

2. melléklet az 1993. évi LXXVII. törvényhez

3. melléklet az 1993. évi LXXVII. törvényhez